

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste leden van de vaste commissie voor
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

DATUM 9 NOVEMBER 2021
ONZE REF. 2021/MK/JVO/027
ONDERWERP Begrotingsbehandeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Geachte leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

In week 48 staat de behandeling van de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gepland. Voor deze begrotingsbehandeling vraagt FME – de ondernemersorganisatie van zo'n 2.200 bedrijven in de technologische industrie – aandacht voor maatregelen die nodig zijn om de weerbaarheid en wendbaarheid van de arbeidsmarkt te versterken en het huidige ongelijk internationaal speelveld op te lossen. Wij vragen u om in uw inbreng aandacht te hebben voor de volgende punten.

1. Los het internationaal ongelijk speelveld op door op korte termijn een deeltijd-WW instrument gereed te maken zodat ook bij buitengewone economische omstandigheden gebruikt kan worden van een regeling voor kennis en werkbehoud (zoals ook het geval is in Duitsland, België en Frankrijk);
2. Haast te maken met het uitvoeren van de hervormingen op de arbeidsmarkt zoals omschreven in het SER MLT advies volgend op het rapport van de commissie Borstlap.
3. Monitor nauwgelet de extra investering van 100 miljoen euro in de uitvoeringscapaciteit van het UWV zodat het implementeren van de vernieuwingen van het arbeidsmarktbeleid en de bijbehorende instrumenten geen vertraging of hindering oplopen door gebrekkige uitvoeringscapaciteit.

Hier onder treft u nadere uitwerking van deze punten.

Situatie Technologische Industrie

De technologische industrie is met haar innovatiekracht en hoge arbeidsproductiviteit één van de belangrijkste motoren voor duurzaam economisch herstel na corona. En het herstel van de sector gaat de goede kant op, nieuwe orders uit binnen- en buitenland nemen toe en de productie stijgt al maanden op een rij.

Toch ontstaan er steeds meer belemmeringen en maken bedrijven zich ernstig zorgen. De personeelstekorten voor mensen in een technisch beroep zijn nog nooit zo hoog geweest. Techniekpact Monitor laat zien dat er 96.000 vacatures zijn in Q2 van 2021 t.o.v. het laagst aantal gemeten vacatures in Q1 2016, namelijk 41.000. Er zijn onvoldoende grondstoffen, de toeleveringsketens hebben te maken met aanhoudende ontregelingen en de levertijden zijn heel sterk opgelopen. Deze situatie heeft geleid tot een extreme toename van de inkooprijzen. Naast de kosten van materialen en transport zijn ook de prijzen van gas en elektriciteit extreem snel gestegen. Dit heeft nu al tot gevolg dat in de kern goedlopende en economisch concurrerende bedrijven hebben moeten reorganiseren, terwijl het voor onze sector (juist gezien de tekorten aan vakkrachten) noodzakelijk is dat zij mensen behoudt voor economisch betere tijden.

Het blijft noodzakelijk om arbeidsmarktinstrumenten en maatregelen te implementeren die zorgen voor voldoende stabiliteit, wendbaarheid en weerbaarheid bij bedrijven om toekomstgericht te kunnen functioneren. Die toekomstgerichtheid is noodzakelijk als we ons samen uit deze crisis willen innoveren.

Ad1. Los het internationaal ongelijk speelveld op – implementeer op korte termijn een deeltijd-WW instrument

De technologische industrie is een sector die gevoelig is voor abrupte tijdelijke vraaguitval als gevolg van buitengewone economische omstandigheden. Dit is gebleken in de kredietcrisis (2009/2010) en ook tijdens het begin van de COVID-19 crisis (2020/2021). De kwetsbaarheid die een wereldwijd met elkaar geïntegreerde productie en toeleveringsketen met zich meebrengt zijn steeds zichtbaarder. Nederland, en in het bijzonder de technologische industrie, heeft een crisisinstrument nodig om in te spelen op dit soort buitengewone economische omstandigheden. Het doel van dit instrument moet zijn om bedrijven die tijdelijke vraaguitval ervaren door een economische schok tegemoet te komen zodat ze in deze bijzondere gevallen vakkrachten met specifieke vaardigheden kunnen behouden. Technische kennis en vaardigheden zijn immers schaars en er moet alles aan gedaan worden om talent binnenboord te houden. Alleen op die manier ondervinden bedrijven geen blijvende schade van dit soort uitzonderlijke omstandigheden.

Er is op dit moment een internationaal ongelijk speelveld doordat landen als Duitsland, België en Frankrijk, maar ook vele anderen, een soortgelijk deeltijd-WW instrument wél hebben dat bij dit soort uitzonderlijke economische omstandigheden wordt gebruikt. FME kijkt met smart uit naar de uitwerking van de motie lid Palland (35830-XV-9). Het kabinet wordt gevraagd om als tussenstap naar een deeltijd-WW regeling de verschillende varianten van een dergelijke regeling in kaart te brengen. En ook een vergelijking te maken met regelingen in België en Duitsland, zoals de Kurzarbeit en daarbij aandacht te besteden aan financieringswijzen en uitvoeringsdilemma's. FME pleit er voor om in aanloop naar een volgend kabinet de variant(en) verder uit te werken waarbij gebruik van de regeling mogelijk wordt voor buitengewone tijdelijke economische omstandigheden. Gezien de uitvoeringsdilemma's en financiële én politieke afwegingen die bij een dergelijke regeling komen kijken, roept FME op om alvast haast te maken met de uitwerking hiervan.

FME roept uw Kamer op om – in het kader van het internationaal ongelijk speelveld – bij de minister er op aan te dringen dat er een deeltijd-WW crisisinstrument klaargezet wordt zodat deze gebruikt kan worden bij buitengewone economische omstandigheden. Hierdoor behouden werknemers hun baan en inkomen en de onderneming kennis en talent, en zo de Nederlandse economie wendbaar en weerbaar te houden.

Ad2. Hervormingen van de arbeidsmarkt noodzakelijk – begin bij Leven Lang Ontwikkelen

De coronacrisis laat zien dat de hervormingen die noodzakelijk zijn om de arbeidsmarkt weerbaar en toekomstbestendig te maken niet langer vooruitgeschoven kunnen worden. De transities die voor COVID-19 al in volle gang waren zoals een gespannen arbeidsmarkt, een dalende arbeidsproductiviteit en demografische ontwikkelingen zorgen ervoor dat onze welvaart onder druk staat. Digitalisering en technologisering van werk vragen nieuwe vaardigheden van medewerkers en er is een mismatch tussen aanbod van skills en de behoefte bij bedrijven.

Helaas zien wij voor het zoveelste jaar op rij dat de regering onvoldoende maatregelen neemt om deze transitie in goede banen te leiden. Hierbij gaat het niet alleen om het beschikbaar stellen van geld. Er moet ook een goede publieke scholingsinfrastructuur zijn, één loket waar mensen met interesse in omscholing naar tekortsectoren zich kunnen melden en er moet een nationaal skills paspoort komen. FME concludeert dat de noodzakelijke structurele hervormingen van de arbeidsmarkt en het onderwijs wederom op de lange baan

geschoven zijn. Op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen is dit volgens FME het meest schrijnend want juist dat onderwerp is essentieel om een weerbare, wendbare en goed opgeleide beroepsbevolking te krijgen die de uitdagingen van de toekomst aankan. FME hoopt zelf een beweging in gang te zetten en een verkenning uit te voeren naar een Deltaplan Technisch Onderwijs. Leven Lang Ontwikkelen is niet alleen een zaak van sociale partners, juist ook van de overheid. Zij moet zorgen voor een excellente publieke infrastructuur voor leren en ontwikkelen.

FME roept alle partijen op om 2022 het jaar te maken waarop écht begonnen wordt met de noodzakelijk structurele hervormingen van de arbeidsmarkt en het onderwijs. De tijd van praten is al lang voorbij en de overheid moet nú regie nemen op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen en leren mogelijk maken van peuter tot pensioen. Een volgend kabinet moet in staat worden gesteld om concrete plannen uit te voeren, zoals een persoonlijke leerrekening.

Versterk de uitvoeringscapaciteit van het UWV

FME vindt het zorgelijk dat de uitvoeringscapaciteit van het UWV piept en kraakt. Daarom is FME blij dat het huidige kabinet een extra investering van 100 miljoen euro doet in de uitvoeringscapaciteit van het UWV. Op het gebied van de uitvoering van sociale zekerheid loopt het UWV steeds grotere achterstanden op. De gevolgen van dit tekort aan uitvoeringscapaciteit bij het UWV gaan veel verder dan de forse keuringsachterstanden met als gevolg mogelijke verspilling van werkgeverspremies. Noodzakelijke vernieuwingen van de arbeidsmarkt, zoals deeltijd-WW, worden niet opgepakt of op de lange baan geschoven en de implementatie van nieuwe instrumenten duurt daarnaast structureel te lang.

FME pleit voor versterking van de uitvoeringscapaciteit van het UWV. Alleen dan zal het UWV in staat zijn sterk en slagvaardig de noodzakelijke nieuwe wet- en regelgeving en instrumenten die nodig zijn voor de toekomstig bestendige arbeidsmarkt te kunnen uitvoeren.

Graag verzoeken wij u deze punten mee te nemen in uw inbreng tijdens de begrotingsbehandeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid. FME is uiteraard graag bereid om bovenstaande punten nader toe te lichten, u kunt hiervoor contact opnemen met Marline Kester, Public Affairs adviseur (marline.kester@fme.nl of +31 (0)6 27 34 66 11).

Met vriendelijke groet,

Geert Huizinga
Directeur Belangenbehartiging